

**ÖZEL SAĞLIK KURULUŞLARINDA HİZMET GÖREN TÜM HASTA İSİMLERİNİN
İLGİLİ KOLLUK KUVVETLERİNE İLETİLMESİ**
ve
HUKUKİ DEĞERLENDİRME

1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanunu'nun 29.08.1996 tarihli Ek 1. maddesine göre;

*“...idarenin bilgisayar sistemi kurması ve gerekli teknik alt yapıyı hazırlamasıyla birlikte, bu kanunun 2. maddesinde sayılan özel veya resmi her türlü konaklama tesislerinden Bakanlar Kurulunca belirlenecek olanlar tespit ve ilan tarihinden 3 yıl içerisinde tüm kayıtlarını **bilgisayarda tutmak ve bilgisayar terminallerini genel kolluk kuvvetlerinin bilgisayar terminallerine bağlamak zorundadırlar**. Bu şartı yerine getirmeyen kuruluşlara 50 milyon lira para cezası verilir. Tekrarı halinde işletme ruhsatları iptal edilir.”*

Kanun'un 2. maddesinde sayılanlar arasında “özel sağlık müesseseleri” de yer almaktadır.

*“Otel, motel, han, pansiyon, bekâr odaları, kamp, kamping, tatil köyü ve benzeri her türlü veya resmî konaklama yerleri ile **özel sağlık müesseseleri**, dinlenme ve huzur evleri, dinî ve hayır kurumlarının sosyal tesislerinin sorumlu işleticileri, bu yerlerde ücretli veya ücretsiz, gündüz veya gece, yatacak yer gösterdikleri yerli veya yabancı herkesin kimlik ve geliş-ayrılış kayıtlarını, örneğine ve usulüne uygun şekilde günü gününe tutmak, genel kolluk örgütlerinin her an incelemelerine hazır bulundurmak, Devlet İstatistik Enstitüsüne, talebi halinde vermek zorundadırlar.”*

Anlaşılabacağı üzere 1996 tarihli bu düzenlemeye göre; özel sağlık kuruluşları, idarenin bilgisayar sistemi kurması ve Bakanlar Kurulu tarafından ilan edilmesinin ardından 3 yıl içinde, bilgisayar terminallerini, karakolun bilgisayar terminaline bağlayacaktır.

Maddede işaret edilen “Bakanlar Kurulu'nun tespit ve ilanı”; 02.03.2001 tarih ve 2001/2227 sayılı karar ile yapılmış ve otel, motel ve tatil köyleri ile 30 yatak üzerinde kapasitesi olan özel veya resmi konaklama yerleri ve yatarak tedavi uygulayan özel sağlık müesseselerinin 10.01.2004 tarihine kadar bilgisayar terminallerini genel kolluk kuvvetlerinin bilgisayar terminallerine bağlamaları gerektiği düzenlenmiştir.

Aktardığımız Ek 1. maddede 23.01.2008 tarihinde değişiklik yapılmışsa da; değişiklik; sadece ve sadece para cezasının “50 milyon lira”dan, “10 bin Türk Lirası”na yükseltilmesinden ibaret kalmıştır.

DEĞERLENDİRME

Oysa yatarak tedavi uygulayan sağlık kuruluşlarının sunduğu hizmet ile yukarıda sıralanan konaklama yerleri, otel, motel vb. yerlerin sunduğu hizmet aynılaştırılmaz, hatta karşılaştırılmaz.

1997 tarihinde aktedilen Biyoloji ve Tıbbın Uygulanması Bakımından İnsan Hakları ve İnsan Haysiyetinin Korunması Sözleşmesi: İnsan Hakları Ve Biyotıp

Sözleşmesi'nin 10. Maddesi “Özel yaşam ve bilgilendirilme hakkı” başlığını taşımakta ve “Herkes, kendi sağlığıyla ilgili bilgiler bakımından, özel yaşamına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir.” düzenlemesini içermektedir.

Keza 1 Ağustos 1998 tarihinde yürürlüğe giren Hasta Hakları Yönetmeliği'nin “ilkeler” başlıklı 5. Maddesinin d) bendi; “Tıbbi zorunluluklar ve kanunlarda yazılı haller dışında, rızası olmaksızın kişinin vücut bütünlüğüne ve diğer kişilik haklarına dokunulamaz.”,

Bilgilerin Gizli Tutulması başlıklı 23. Maddesi ise;

“Sağlık hizmetinin verilmesi sebebiyle edinilen bilgiler, kanun ile müsaade edilen haller dışında, hiçbir şekilde açıklanamaz.

Kişinin rızasına dayansa bile, kişilik haklarından bütünüyle vazgeçilmesi, bu hakların başkalarına devri veya aşırı şekilde sınırlanması neticesini doğuran hallerde bilginin açıklanması, bunları açıklayanın hukuki sorumluluğunu kaldırmaz.

Hukuki ve ahlaki yönden geçerli ve haklı bir sebebe dayanmaksızın hastaya zarar verme ihtimali bulunan bilginin ifşa edilmesi, personelin ve diğer kimselerin hukuki ve cezai sorumluluğunu da gerektirir.”

düzenlemesini içermektedir.

Görüldüğü üzere sağlık hizmetinden yararlanmak üzere, özel sağlık kuruluşuna başvuran herkesin kayıtlarının, emniyet terminaline aktarılması uygulaması **her şeyden önce hasta haklarına aykırıdır.**

Keza böylesi bir uygulama sonucunda **meslek sırrına ilişkin düzenlemelerin de bir işlevi ve anlamı kalmayacaktır.** Zira bilindiği gibi Tıbbi Deontoloji Tüzüğü, Türk Tabipleri Birliği Disiplin Yönetmeliği, Hekimlik Meslek Etiği Kuralları ve Hasta Hakları Yönetmeliği'nde hastalara ait bilgilerin ifşa edilmesi yasaklanmıştır.

Kaldı ki 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 280. maddesinde düzenlenen *sağlık mesleği mensuplarının suçu bildirme yükümlülüğü* de, *görev sırasında suç işlendiğine ilişkin bir belirti ile karşılaşılması* halinden ibarettir.

“Emniyetin terminaline bağlanma” uygulaması ise “*görevini yaptığı sırada suç işlendiğine ilişkin bir belirti ile karşılaşılması*” düzenlemesi kapsamının dışında ve 280. Madde yer alan ve oldukça eleştirilen bu düzenlemeyi dahi bir hayli aşan bir konumdadır. Çünkü bu düzenleme ile; **her durumda** (*suç işlendiğine ilişkin bir belirti olsun-olmasın*) hastaya ait bilgi/verilerin iletmesi zorunlu hale getirilmektedir.

Öte yandan hastaların suç işlemiş olsalar dahi sağlık hizmetinden yararlanma hakkı bulunduğu dikkate alınınca, bu düzenlemenin kişilerin sağlık hizmetinden yararlanma hakkını sınırlayacağı için Anayasa'nın 56. madde hükmüne de aykırı olduğu açıktır.

**İstanbul Tabip Odası
Hukuk Bürosu**

---

¹ Türkiye tarafından imzalanmış ve uygun bulma kanunu 09.12.2003 ve 25311 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.